

Malung-Sälens kommun

Biblioteksplan 2017-2018

2016-10-21

Diarienummer KFN/2016:70

Visionen

Biblioteken i Malung-Sälens kommun ska utgöra en plattform för bildning och rekreation, där tillgängligheten står i fokus.

Innehåll

1. Bibliotek i Malung-Sälens kommun

1.1	Bibliotekets uppdrag	1
1.2	Den lagstadgade biblioteksplanen	2
1.3	Biblioteksverksamhetens struktur	3
1.4	Biblioteket i samverkan	4

2. Biblioteksverksamhetens utveckling

2.1	Vision	5
2.2	Mål för mandatperioden	5

Bilagor

Internationella riktlinjer och övriga styrdokument

1. Bibliotek i Malung-Sälens kommun

1.1 Bibliotekets uppdrag

Bibliotekslagen (2013:801), 2§

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Det är bibliotekens uppgift att skapa bästa möjliga förutsättningar för det demokratiska samtalet. Biblioteket ska sträva efter att ge alla människor som vistas och verkar i Sverige en chans att ta del av litteratur och information och på så sätt kunna vara en del av den demokratiska samhällsutvecklingen.

Att arbeta för det demokratiska samhällets utveckling innebär också att verka för ett öppet samhälle, för allas lika värde och mot alla typer av diskriminering och rasism. Varje bibliotek utgör en del av det offentliga rummet och ska vara tillgängligt för alla. För att ge alla människor samma möjlighet att delta i det offentliga samtalet och vara en del av samhällsutvecklingen, är en öppenhet för olika perspektiv och språk nödvändig, liksom en verksamhet fri från censur.

”Biblioteken (...) ska främja litteraturens ställning.” Här avses litteratur i alla dess former – alla genrer och olika tekniska format, skönlitteratur och facklitteratur, fysiskt format och digitalt format, tidningar och tidskrifter.

För att möjliggöra ett större deltagande i det demokratiska samtalet, nu och i framtiden, ska biblioteken enligt bibliotekslagen ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga samt prioritera Sveriges nationella minoriteter*, grupper med funktionsnedsättning samt personer med annat modersmål än svenska.

*De fem nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och tordedalingar. De historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

1.2 Den lagstadgade biblioteksplanen

Alla kommuner är ålagda att ta fram biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. I planen ska all den biblioteksverksamhet ingå som kommunen bedriver som huvudman. Biblioteksplanen är ett politiskt styrdokument som av förvaltningen omsätts till verksamhet.

Kommunala biblioteksplaner ökar möjligheterna att samordna verksamheter, göra uppföljningar och gemensamt utveckla bibliotekens kvalitet – kommunalt likväl som regionalt och nationellt. Malung-Sälens kommuns biblioteksplan är således ett strategiskt dokument för att ge förutsättningar för samordning, uppföljning och utveckling och tar hänsyn till följande riktlinjer och styrdokument*:

3. *Bibliotekslagen (2013:801)*
4. *Kultur- och fritidsnämndens nämndsplan*
5. *Biblioteksplan för biblioteksverksamheter inom Landstinget Dalarna 2016-2018*
6. *FN:s barnkonvention*
7. *Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest*

Malung-Sälens kommuns biblioteksplan är giltig under en mandatperiod och ska därefter ses över och uppdateras i samband med att den nya nämnden tillträder.

För den nationella överblicken samt främjandet av samverkan ansvarar Kungliga biblioteket, på regionalt plan sköts detsamma av Länsbiblioteket Dalarna.

*Se bilaga.

1.3 Biblioteksverksamhetens struktur

I slutet av 2016 finns det två folkbibliotek och sju skolbibliotek i Malung-Sälens kommun. Därutöver finns i Landstinget Dalarnas regi biblioteksverksamhet på Malungs folkhögskola.

Folkbibliotek

Huvudbibliotek	<i>Malung</i>
Filialbibliotek	<i>Sälen</i>

Skolbibliotek

Klass 6-9 och gymnasiet	<i>Centralskolan/Västerdalarnas utbildningsförb.</i>
Klass F-5	<i>Lillmons skola</i>
Klass F-5	<i>Blomsterbäcksskolan</i>
Klass F-5	<i>Malungsfors skola</i>
Klass F-9	<i>Ungärde skola</i>
Klass F-5	<i>Sälens skola (i samarbete med filialbiblioteket)</i>
Klass F-5	<i>Rörbäcksnäs (obemannat)</i>

Övriga bibliotek

Folkhögskolebibliotek	<i>Malungs folkhögskola</i>
-----------------------	-----------------------------

Ansvarsfördelning

All personal för biblioteken i Malung-Sälens kommun tillhandahålls i dagsläget från kultur- och fritidsförvaltningen, men biblioteken har tre olika huvudmän:

Folkbiblioteken	<i>Kultur- och fritidsförvaltningen</i>
Skolbiblioteken	<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>
Folkhögskolebiblioteket	<i>Landstinget Dalarna</i>

1.4 Biblioteket i samverkan

Biblioteken i Malung-Sälens kommun samverkar med en rad aktörer i olika sammanhang. Internt i den kommunala organisationen arbetar biblioteket förvaltningsöverskridande med skola och äldreomsorg, för att på så sätt öka bibliotekstjänsternas tillgänglighet för kommunens samtliga invånare.

Biblioteken i Malung-Sälens kommun samarbetar också med Landstinget Dalarna, dels genom att leverera bibliotekstjänster på landstingsägda Malungs folkhögskola och dels genom ett aktivt deltagande i den regionala biblioteksutvecklingen via Länsbibliotek Dalarna, en del av Landstinget Dalarna.

En ytterligare samarbetspartner är det lokala turistbolaget, Malung-Sälens Turism, som delar lokal, och till viss del även personal, med filialbiblioteket i Sälen. Biblioteket samarbetar därutöver med studieförbund och föreningar och erbjuder i samarbete med dessa bland annat kulturprogramserien *Udda måndagar*.

Nationellt samarbetar biblioteket via befintliga biblioteks nätverk för att möjliggöra fjärrlån av bland annat studielitteratur och därmed öka möjligheterna att bedriva högre studier även i glesbygd.

2. Bibliotekverksamhetens utveckling

2.1 Vision

*Biblioteken i Malung-Sälens kommun
ska utgöra en plattform för bildning och rekreation,
där tillgängligheten står i fokus.*

2.2 Mål för mandatperioden

Mål 1: Förbättrad tillgänglighet för människor i glesbygd

Avgörande faktor:	<i>Ekonomi i balans</i>
Aktivitet:	<i>Starta upp bokbussverksamhet.</i>
Mått:	<i>Antal turer med bokbuss. Antal besökta byar.</i>
Uppföljning:	<i>Vid kalenderårsskifte</i>

Trots en geografiskt stor yta ska biblioteket finnas till för alla människor som vistas i kommunen. För att möta de behov på tillgänglighet som finns i glesbygd ska biblioteket arbeta aktivt för att kunna erbjuda låntagarna ett mobilt bibliotek i form av en bokbuss. Med en bokbuss i verksamheten kommer såväl folk- som skolbibliotek att präglas av en större tillgänglighet och man ges ytterligare en möjlighet att möta lagkravet på särskild uppmärksamhet åt såväl barn och unga som personer med funktionsnedsättning – även de som bor långt från tätorterna. En bokbuss skulle därutöver kunna underlätta arbetet med befintlig service såsom *Boken kommer* och bokleveranser mellan biblioteken.

Mål 2: Förbättrad medborgarservice

Avgörande faktor:	<i>Dialog med målgrupper, samarbetspartners, tydlig ansvarsfördelning.</i>
Aktivitet:	<i>Formalisera medborgarservice som redan ges.</i>
Mått:	<i>Andel efterfrågad service som erbjuds. Antal tillfällen.</i>
Uppföljning:	<i>Vid kalenderårsskifte</i>

I samarbete med föreningar, studieförbund och förvaltningar ska biblioteken arbeta för att bättre möta de behov av teknisk och rådgivande service som finns. För att kunna förbättra medborgarservicen och därmed öka bibliotekens mervärde och demokratiska funktion behöver verksamheten finna nya samarbetsformer, schemalägga servicen samt tydliggöra uppgifter och ansvar mellan medarbetare och samarbetspartners. I medborgarservicen bör bland annat följande erbjudas: hjälp med att få ut myndighetsblanketter, boka lokaler, hjälp med att läsa/tolka myndighetsbrev, hjälp med att skicka post, hjälp med fax och scanner, hjälp med enklare webbfrågor etc. Servicen ska utgöra en del av ordinarie verksamhet.

Mål 3: Att bättre möta målgrupperna och deras behov

Avgörande faktor:	<i>Tid avsatt för aktiv dialog med målgrupperna.</i>
Aktivitet:	<i>Bjuda in till formella möten, ta fram mall för att finna ut huvudmålgruppernas behov för att kunna tillgodogöra sig bibliotekets utbud, formalisera arbetet och planera in det i verksamhetens årshjul.</i>
Mått:	<i>Antal genomförda möten. Antal huvudmålgrupper som har deltagit.</i>
Uppföljning:	<i>Halvårsvis</i>

För att på bästa sätt kunna förstå bibliotekets målgrupper och göra verksamheten demokratisk och tillgänglig för dessa, behöver biblioteksenheten möta sina målgrupper. Under mandatperioden ska biblioteket verka för att en förstärkt medborgardialog med verksamhetens tre huvudmålgrupper ska bli en årligt återkommande del i bibliotekets verksamhet.

Mål 4: Förbättrade digitala plattformar

Avgörande faktor:	<i>Ansvariga medarbetare med avsatt tid.</i>
Aktivitet:	<i>Genomgång och anpassning av digitala plattformar för att bättre möta de tre huvudmålgrupperna</i>
Mått:	<i>Antal besök, kommentarer, likes och delningar. Målgruppsundersökning.</i>
Uppföljning:	<i>Halvårsvis</i>

De digitala plattformarna utgör idag en stor del av vår vardag. Via hemsidor, bloggar och sociala medier kan låntagarna uppmuntras att läsa mer, interagera och kommunicera med bibliotekspersonalen och varandra. Biblioteken i Malung-Sälens kommun behöver vara mer digitalt aktiva, levandegöra sin digitala närvaro och interagera med målgrupperna. Kommunikationen och valet av mediekanaler behöver anpassas efter de olika målgruppernas behov och digitala beteende.

Internationella riktlinjer och övriga styrdokument

Ur Bibliotekslagen (2013:801)

4 § Biblioteket i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har ett annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska
3. lättläst svenska

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Ur Kulturnämndens nämndsplan, Malung-Sälens kommun

Kulturnämndens strategier

Verksamhetens prioriteringar har alltid fokus på att medborgarna ska få bästa möjliga valuta för sina skattepengar.

Verksamheten arbetar med att tydliggöra barnperspektivet, jämställdhet, tillgänglighet, mångfald och hållbarhet genom att formulera strategier och arbeta medvetet med dessa frågor.

Verksamheten strävar efter att göra ständiga förbättringar inom ramen för uppdraget.

Verksamheten strävar efter att alltid samarbeta med övriga förvaltningar och kommunala bolag.

Ur Unescos folkbiblioteksmanifest

Folkbiblioteket skall som lokalt kunskapscentrum göra alla slag av kunskap och information lätt tillgänglig för sina användare.

Folkbiblioteket är till för alla, oberoende av ålder, ras, kön, religion, nationalitet, språk eller samhällsklass.

Ur Barnkonventionen

2 § Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

4 § Politiker som styr länder ska ansvara för att alla barn får det som de har rätt till. När det gäller barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska staten utnyttja det yttersta av sina resurser. Där så behövs ska man samarbeta internationellt.

30 § Ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

42 § Alla barn och vuxna har rätt att få reda på vad som står i barnkonventionen.

Ur Biblioteksplan för biblioteksverksamheter inom Landstinget Dalarna 2016-2018

Framgångsfaktorer för verksamheten är förhållningssätt som kännetecknas av utvecklingsfokus, dialog och nätverk.